

**ХҮНС, ХӨДӨӨ АЖ АХУЙ,
ХӨНГӨН ҮЙЛДВЭРИЙН ЯАМ**

ЦАГ ҮЕИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Дугаар 2017/09

**Улаанбаатар хот
2017 он**

ГАРЧИГ

1. Мал аж ахуй, Газар тариалангийн салбар	2
2. Зарим нэрийн бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл	4
3. Экспортын зарим нэрийн бараа	6
4. Импортын гол нэрийн бараа	7
5. Хөдөө аж ахуйн зарим бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнэ	8

Үндэсний статистикийн хорооны албан ёсны мэдээг ашиглав.

Мал аж ахуй

Улсын хэмжээнд 2016 оны эцэст тоологдсон төллөх насны нийт 26.5 сая хээлтэгч малын 22.4 сая (84.8%) нь 2017 оны эхний 9 сард төллөсөн байна. Эм хонины 88.0 хувь, эм ямааны 84.2 хувь, үнээний 76.0 хувь, гүүний 72.3 хувь, ингэний 46.6 хувь нь төллөжээ.

Гарсан төлийн 97.9 хувь буюу 22.0 сая төл бойжиж, өмнөх оны мөн үеэс 2.8 (14.8%) сая толгойгоор өссөн байна.

Том малын зүй бус хорогдол 2017 оны эхний 9 сард улсын хэмжээнд 622.2 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 641.0 (50.7%) мянгаар буурав. Том малын зүй бус хорогдлыг төрлөөр нь авч үзэхэд адуу 31.3 мянга, үхэр 66.5 мянга, тэмээ 0.5 мянга, хонь 278.4 мянга, ямаа 245.5 мянга байна. Нийт хорогдсон малын 44.7 хувийг хонь, 39.5 хувийг ямаа эзэлж байна.

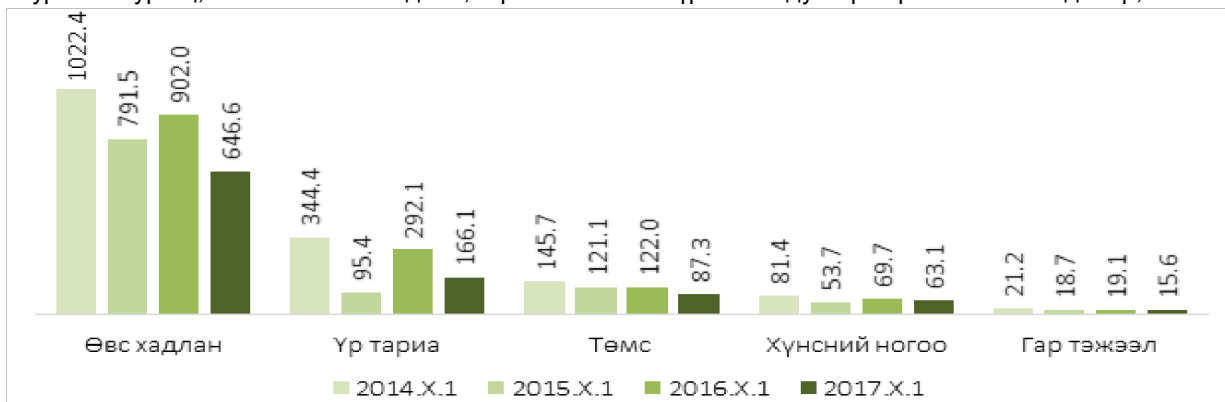
Улсын хэмжээнд өвчнөөр хорогдсон мал 2017 оны эхний 9 сард 42.9 мянга болж, өмнөх оны мөн үеэс 3.7 (7.9%) мянгаар буурав.

Газар тариалан

Ургац хураалтын явцын мэдээгээр улсын хэмжээнд 2017 оны 10 дугаар сарын 1-ний байдлаар 166.1 мянган тонн үр тариа, 87.3 мянган тонн төмс, 63.1 мянган тонн хүнсний ногоо хурааж, 646.6 мянган тонн өвс хадлан, 15.6 мянган тонн гар тэжээл бэлтгэсэн нь өмнөх оны мөн үеэс үр тариа 126.0 (43.1%) мянган тонн, өвс хадлан 255.4 (28.3%) мянган тонн, хүнсний ногоо 6.6 (9.5%) мянган тонн, гар тэжээл 3.5 (18.2%) мянган тонн, дарш 0.4 (69.7%) мянган тонн, төмс 34.7(28.5%) мянган тонноор тус тус буурсан байна.

Хураасан ургац, бэлтгэсэн өвс хадлан, гар тэжээл жил бүрийн 10 дугаар сарын 1-ний байдлаар, мян.тн

ХХААХҮЯ-ны мэдээгээр энэ оны 10 дугаар сарын 1-ний байдлаар улсын хэмжээнд 296.5 мянган га-д уринш боловсруулалт хийсэн нь өмнөх оны мөн үеэс 39.1 (11.6%) мянган га-гаар буурчээ.

ҮНДСЭН ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

ҮЗҮҮЛЭЛТҮҮД	хэмжих нэгж	2015		2016		2017	
		2015	2015	2016	2016	2017	2017
Экспорт	сая америк доллар	3540.9	-11.9	3332.4	-5.9	4582.9*	37.5
Импорт	сая америк доллар	2856.7	-29.0	2448.0	-14.3	3130.8*	27.9
Гадаад худалдааны тэнцэл	сая америк доллар	684.2		884.4	29.3	1452.1*	64.2
Бойжуулсан төл	мянган толгой	▲ 18822.2	11.4	▲ 19175.7	1.9	▲ 22010.9	14.8
Зүй бусаар хорогдсон том мал	мянган толгой	▲ 474.2	47.8	▲ 1263.2	2.7**	▼ 622.2	-2.0**
Хураасан ургац, жил бүрийн 10 дугаар сарын 1-ний байдлаар							
-Үр тариа	мянган тонн	▼ 95.4	-3.6**	▲ 292.1	3.1**	▼ 166.1	-43.1
-Төмс	мянган тонн	▼ 121.1	-16.9	▲ 122.0	0.7	▼ 87.3	-28.4
-Хүнсний ногоо	мянган тонн	▼ 53.7	-34.0	▲ 69.7	29.8	▼ 63.1	-9.5
-Бэлтгэсэн өвс хадлан	мянган тонн	▼ 791.5	-22.6	▲ 901.9	13.9	▼ 646.6	-28.3
-Бэлтгэсэн гар тэжээл	мянган тонн	▼ 18.7	-11.8	▼ 18.3	-2.1	▼ 15.6	-14.8
Аж үйлдвэрийн салбарын нийт үйлдвэрлэл	тэрбум төгрөг	▼ 6 387.8	-3.6	▲ 6 847.0	7.2	▲ 9 409.1*	37.4
-Боловсруулах аж үйлдвэр	тэрбум төгрөг	▼ 1 555.6	-3.4	▼ 1 432.2	-7.9	▲ 1 874.1*	30.9

* Хүлээгдэж буй гүйцэтгэл

** Дахин их

1 Эх үүсвэр: Монголбанкны статистикийн сарын мэдээлэл зэрэг сөрөг $a^x - x$

үетэй харьцуулсан цэвэр өсөлт, бууралтын хувь

нь өмнөх оны мөн

2. ЗАРИМ НЭРИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ҮЙЛДВЭРЛЭЛ

14.7 АЖ ҮЙЛДВЭРИЙН САЛБАРЫН ГОЛ НЭР ТӨРЛИЙН БҮТЭЭГДЭХҮҮН ҮЙЛДВЭРЛЭЛ, жил бүрийн эхний 9 сарын байдлаар

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2016		2017*		2017* I-IX
		IX	I-IX	IX	I-IX	2016 I-IX
Боловсруулах аж үйлдвэр үхрийн мах	т	67.2	1 178.2	533.7	2 469.5	2.1'
Хонины мах	т	137.3	1 247.3	415.3	2 656.6	2.1'
Адууны мах	т	912.4	1 203.4	1 307.7	6 753.1	5.6'
Ямааны мах	т	23.7	1 093.3	4.5	1 449.6	132.6
Өлөн гэдэс	мян.гогцоо	48.5	548.1	84.1	508.0	92.7
Хиаман төрлийн бүтээгдэхүүн	т	431.2	3 456.3	355.4	3 284.1	95.0
Шингэн сүү	мян.л	2 237.2	21 643.7	3 046.0	24 244.4	112.0
Тараг	мян.л	524.9	5 822.1	784.3	7 527.9	129.3
Зайрмаг	мян.ш	5 792.9	24 863.4	3 606.5	31 309.0	125.9
Цөцгий	т	0.3	2.6	0.4	2.7	103.8
Цөцгийн тос	т	15.7	98.7	16.8	102.2	103.5
Өтгөн цөцгий	т	18.4	209.9	13.7	121.0	57.6
Өрөм, зөөхий	т	19.9	168.4	22.4	148.9	88.4
Шар тос	т	0.2	1.9	0.3	2.8	147.4
Бяслаг, аарц	т	10.8	77.8	19.5	105.5	135.6
Дээд гурил	т	2 863.5	28 560.8	4 419.2	32 905.7	115.2
Нэгдүгээр гурил	т	11 028.1	94 080.4	10 929.6	105 726.9	112.4
Хоёрдугаар гурил	т	1 183.8	10 759.2	1 259.5	13 706.7	127.4
Малын тэжээл	т	4 543.1	36 706.2	5 921.1	62 825.0	171.2
Талх	т	1 785.0	16 701.9	2 202.6	17 114.7	102.5
Нарийн боов	т	1 230.3	11 798.9	1 526.5	12 878.2	109.1
Бялуу	т	84.3	640.3	115.6	1 022.4	159.7
Чихэр	т	1.8	27.9	30.0	68.1	2.4'
Жигнэмэг	т	43.1	346.3	25.6	258.0	74.5
Гоймон	т	433.5	2 951.4	804.6	4 888.1	165.6
Пүнтүүз	т	4.2	22.5	3.0	28.4	126.2
Бууз, банш	т	152.4	1 120.2	203.7	1 529.4	136.5
Савласан ногоон цай	кг	4 337.9	37 240.1	4 278.0	32 251.6	86.6
Шарсан төмс	т	22.8	784.9	70.0	660.1	84.1
Спирт	мян.л	473.7	6 079.3	603.1	6 390.6	105.1
Архи	мян.л	1 745.7	17 358.1	1 828.3	17 766.7	102.4
Дарс	мян.л	2.5	37.5	7.2	45.4	121.1
Шар айраг	мян.л	4 527.4	58 352.1	5 898.1	63 713.4	109.2
Цэвэр ус	мян.л	5 396.9	47 315.5	4 629.7	47 268.8	99.9
Амтат ус, ундаа	мян.л	12 572.6	102 457.3	9 790.0	115 059.1	112.3
Жүүс	мян.л	3 623.8	43 224.0	7 241.1	52 427.5	121.3
Тамхи	мян.блок	550.5	3 089.8	554.2	3 651.7	118.2
Хивс	мян.м²	34.6	329.8	48.1	351.3	106.5
Ноолууран сүлжмэл эдлэл	мян.ш	61.3	559.0	94.5	706.1	126.3
Самнасан ноолуур	т	102.1	600.6	111.0	754.2	125.6
Эсгий	мян.м	9.1	67.9	16.9	74.5	109.7
Тэмээний ноосон хөнжил	мян.м	1.2	9.1	1.7	26.9	3.0'
Нэхий дээл	ш	810.0	5 105.0	1 924.0	11 444.0	2.2'
Савхин гутал, ботинк	мян.хос	2.5	19.6	5.9	19.9	101.2
Барилгын модон хаалга, цонх	м²	525.5	3 482.4	305.6	2 548.0	73.2
Вакуум цонх, хаалга	м²	4 116.6	24 105.4	3 806.3	22 523.8	93.4
Зүсмэл материал	м³	704.5	7 785.7	1 837.8	7 453.5	95.7
Төмөр замын дэр мод	мян.м³	0.8	8.1	1.9	11.2	138.3

ХЯНАЛТ-ШИНЖИЛГЭЭ, ҮНЭЛГЭЭ, ДОТООД АУДИТЫН ГАЗАР

ЦАГ ҮЕИЙН МЭДЭЭЛЭЛ

Бүтээгдэхүүн	Хэмжих нэгж	2016		2017*		2017* I-IX 2016 I-IX
		IX	I-IX	IX	I-IX	
Дэвтэр	мян.ш	592.1	12 165.3	1 352.3	14 002.5	115.1
Ариун цэврийн цаас	мян.ш	70.0	825.5	130.0	1 244.4	150.7
Сонин	сая х.д.х	3.0	27.7	1.8	20.9	75.7
Ном	сая х.д.х	4.3	42.1	2.9	25.2	59.9
Хэвлэмэл хуванцар картууд	мян.ш	8.2	124.4	-	54.6	43.9
Шахмал эм	мян. боодол	780.0	4 086.2	1 315.6	5 912.6	144.7
Шингэн эм	т	181.3	1 955.7	361.6	2 636.4	134.8
Гоо сайхны тос	мян.ш	66.2	689.7	45.5	565.5	82.0
Цемент	мян.т	83.7	353.5	111.1	556.5	157.4
Шохой	мян.т	6.3	32.2	7.9	39.7	123.1
Төмөр бетон эдлэл	мян.м³	3.7	17.2	15.2	32.8	190.5
Бетон дэр	мян.ш	0.0	62.1	17.6	85.4	137.6
Катодын зэс, 99%	т	1 048.0	11 212.3	966.7	10 933.8	97.5
Металл бэлдэц	т	1 661.4	12 509.3	1 739.6	15 465.1	123.6
Металл цувимал	т	1 660.0	12 691.9	604.1	12 897.6	101.6
Ган төмөр хийц	мян.т	0.6	0.8	0.5	3.2	3.9¹
Цахилгааны утас	т	0.0	39.5	8.5	36.0	91.1

¹ Дахин их

3.ЭКСПОРТЫН ЗАРИМ НЭРИЙН БАРАА

Барааны бүлэг	2015		2016		2017*		2017* I-IX
	IX	I-IX	IX	I-IX	IX	I-IX	2016 I-IX
	мянган америк доллар						хувь
Дүн	289 339.93	540 921.4	339 487.7	3 332 394.5	480 568.1	4 582 872.2	137.5
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	2 453.5	15 613.8	2 946.7	16 389.7	9 481.3	34 108.9	2.1 ¹
Ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн	136.9	24 047.5	90.7	29 563.5	1 927.9	58 166.5	196.8
Мал, амьтан, болон ургамлын гаралтай өөх, тос	0.8	8.4	7.6	538.8	124.2	206.0	38.2
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	458.2	13 643.9	2 738.3	7 906.2	3 729.4	16 501.6	2.1 ¹
Эрдэс бүтээгдэхүүн	238 890.82	798 842.2	276 640.82	411 385.3	361 992.7	3 649 882.0	151.4
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	55.0	345.7	226.8	1 335.4	77.9	323.7	24.2
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	135.7	1 660.3	123.3	7 151.9	135.3	1 490.7	20.8
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	3 772.1	23 814.8	988.5	18 169.2	1 551.9	18 303.4	100.7
Мод, модон эдлэл	61.2	368.5	26.6	300.8	76.0	567.4	188.7
Целлюлоз, цаас картон, тэдгээрээр хийсэн зүйл	4.2	100.4	7.0	43.1	18.0	54.1	125.8
Нэхмэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн	13 142.9	262 250.8	28 575.9	252 902.3	27 374.6	291 427.0	115.2
Гутал, малгай, шүхэр, өд, хиймэл цэцэг	128.8	951.9	768.3	1 624.9	526.0	1 806.7	111.2
Чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	0.1	20.0	1.0	159.8	17.4	35.1	22.0
Үнэт, хагас үнэт чулуу, металл гоёлын зүйлс	23 033.7	286 816.3	11 265.5	401 994.2	61 884.2	403 973.9	100.5
Үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	4 243.5	56 919.0	9 694.9	60 951.0	9 350.4	75 077.8	123.2
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд анги	2 281.6	39 848.8	4 185.8	53 331.7	1 814.7	14 809.8	27.8
Авто, агаар, усан замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	365.2	11 876.3	255.4	65 822.5	223.5	13 517.2	20.5
Хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсэг	76.3	2 387.6	78.4	820.1	21.1	786.4	95.9
Үйлдвэрийн төрөл бүрийн бараа	99.7	1 383.4	866.0	1 990.1	227.4	1 794.6	90.2
Бусад	0.0	21.6	0.2	14.0	14.2	39.2	2.8 ¹

¹ Дахин их

Тайлбар: * - Урьдчилсан гүйцэтгэл

4.ИМПОРТЫН ГОЛ НЭРИЙН БАРАА

Барааны бүлэг	2015		2016		2017*		2017* I-IX 2016 I-IX
	IX	I-IX	IX	I-IX	IX	I-IX	хувь
	мянган америк доллар						
Дүн	309940.6	2856709.0	274520.0	2448003.0	376547.8	3130772.4	127.9
Мал, амьтад, тэдгээрээс гаралтай бүтээгдэхүүн	2 883.4	26 922.8	2 894.6	26 873.3	4 091.1	37 917.6	141.1
Ургамлын гаралтай бүтээгдэхүүн	5 241.3	56 188.7	5 619.5	91 271.3	5 519.9	55 320.8	60.6
Мал, амьтан, болон ургамлын гаралтай өөх, тос	2 479.7	18 930.7	2 609.2	19 375.1	2 639.3	21 132.7	109.1
Хүнсний бэлэн бүтээгдэхүүн	30 107.7	238 617.3	31 864.5	226 731.1	35 488.7	270 184.5	119.2
Эрдэс бүтээгдэхүүн	77 880.4	717 601.0	28 843.3	502 551.6	79 423.2	737 595.7	146.8
Хими, химийн үйлдвэрийн бүтээгдэхүүн	21 347.9	204 139.8	22 114.1	193 767.3	28 935.8	225 978.0	116.6
Хуванцар, каучук, түүгээр хийсэн эдлэл	14 505.6	109 883.7	12 466.9	104 415.3	18 100.7	130 354.8	124.8
Түүхий болон боловсруулсан арьс, шир, ангийн үс, эдгээрээр хийсэн эдлэл	344.9	3 844.8	335.3	4 075.3	504.8	5 863.0	143.9
Мод, модон эдлэл	4 617.5	30 874.9	3 120.6	23 237.0	4 469.9	37 378.7	160.9
Целлюлоз, цаас картон, тэдгээрээр хийсэн зүйл	3 920.3	35 568.0	3 463.8	33 691.6	4 121.3	37 580.8	111.5
Нэхмэл, нэхмэл бүтээгдэхүүн	5 211.0	42 689.2	6 093.9	47 591.6	7 093.2	51 962.9	109.2
Гутал, малгай, шүхэр, өд, хиймэл цэцэг	1 633.8	9 669.4	1 469.0	8 944.4	1 954.1	11 500.4	128.6
Чулуун зүйлс, шил, шилэн сав	11 202.9	83 483.2	8 356.8	64 009.3	8 721.0	59 610.9	93.1
Үнэт, хагас үнэт чулуу, металл гоёлын зүйлс	122.3	1 043.7	55.9	899.4	83.4	1 342.9	149.3
Үндсэн төмөрлөг, түүгээр хийсэн бүтээгдэхүүн	27 575.2	302 262.1	20 366.7	167 835.8	35 146.6	250 598.4	149.3
Машин, механик төхөөрөмж, цахилгаан хэрэгсэл, дуу хураагч, зурагт, тэдгээрийн сэлбэг, эд анги	59 334.7	568 060.8	78 309.8	502 485.5	78 436.3	639 326.3	127.2
Авто, агаар, усан замын тээврийн хэрэгсэл, тэдгээрийн эд анги	18 401.1	279 543.5	33 434.9	314 989.7	48 251.9	449 951.2	142.8
Хараа зүй, гэрэл, кино зураг, хэмжүүр, хяналт, эмнэлэг, мэс заслын багаж, цаг, хөгжмийн зэмсэг	15 570.9	58 593.5	7 017.9	46 401.9	3 916.3	40 734.6	87.8
Үйлдвэрийн төрөл бүрийн бараа	7 499.2	64 655.2	5 953.4	67 891.1	9 627.7	65 681.9	96.7
Бусад	60.6	4 136.9	129.7	965.4	22.6	756.3	78.3

Тайлбар: * Урьдчилсан гүйцэтгэл

5.ХӨДӨӨ АЖ АХУЙН ЗАРИМ БҮТЭЭГДЭХҮҮНИЙ ЗАХ ЗЭЭЛИЙН ДУНДАЖ ҮНЭ

Хөдөө аж ахуйн гол нэр төрлийн бүтээгдэхүүний зах зээлийн дундаж үнийн мэдээгээр 2017 оны 9 дүгээр сард үхрийн 2 метрээс дээш урттай ширний дундаж үнэ Увс, Ховд, Баянхонгор болон Орхон аймагт хамгийн бага буюу 20.0 мянган төгрөг; Улаанбаатар хот, Архангай, Төв болон Сүхбаатар аймагт хамгийн их буюу 34.0-35.0 мянган төгрөг; адууны ширний дундаж үнэ Баянхонгор, Өмнөговь болон Дорнод аймагт хамгийн бага буюу 10.0 мянган төгрөг; Хөвсгөл, Төв аймаг болон Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 18.0-19.0 мянган төгрөг; ямааны 1 килограмм цагаан ноолуурын үнэ Дорнод, Орхон болон Сүхбаатар аймагт хамгийн бага буюу 40.0-45.0 мянган төгрөг; Улаанбаатар хотод хамгийн их буюу 75.0 мянган төгрөг байна.